



**Peder Pedersen**  
**Kragemosevej 7**  
**5683 Haarby**

**Miljøgodkendelse på ejendommen Sten-  
kistegård, Kragemosevej 7, 5683 Haarby,  
CVR.nr. 15159030**

Dato: 3. juni 2010  
Sags id: 09/21709

Miljø og Natur  
Willemoesgade 15  
5610 Assens

Kontaktperson: Dorthe Toft  
E-mail: [dorto@assens.dk](mailto:dorto@assens.dk)  
Dir. tlf.: 64747511

[www.assens.dk](http://www.assens.dk)



**Indholdsfortegnelse**

1. Indledning .....	2
2. Afgørelse: § 12-miljøgodkendelse .....	3
3. Vilkår for godkendelse .....	4
4. Retsbeskyttelse .....	10
5. Bortfald .....	10
6. Offentliggørelse.....	11
7. Klagevejledning .....	11
8. Miljøvurdering .....	14
Formål .....	14



Produktions- og ejerforhold .....	15
Beliggenhed og planmæssige forhold.....	15
Landskabelige forhold.....	15
Drift .....	16
Energi- og vandforbrug .....	16
Gødningsproduktion og -opbevaring .....	16
Ammoniaktab fra stald og lager .....	16
Påvirkning af naturområder med ammoniak .....	16
Staldlugt .....	18
Transport.....	19
Lys .....	20
Støj.....	20
Fluer .....	21
Rottebekæmpelse .....	21
Udbringningsarealer .....	21
Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	25
Assens Kommunes vurdering af BAT.....	30
Alternative muligheder.....	30
9. Sammenfatning.....	31
10. Partshøring og offentlighed .....	31

## 1. Indledning

Emne	Data
Ansøger	Peder Pedersen, Kragemosevej 7, 5683 Haarby
Bedriftens navn og adresse	Stenkistegård, Kragemosevej 7, 5683 Haarby
Matrikelnummer	10 a, Strærup By, Dreslette
Virksomhedens art	Landbrugsbedrift med sohold og avl af smågrise
Godkendelsesbetegnelse	§ 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ejer	= ansøger
CHR-nummer	13236
CVR/P	15159030/1000871705
Kontaktperson	Peder Pedersen, tlf. 64771805, mob. 23449605
Rådgiver/konsulent	Mette Larsen Baadegaard, Centrovic, Damsbovej 11, 5492 Vissenbjerg, tlf. 63 40 71 32
Godkendelsesmyndighed	Assens Kommune





Assens Kommune har d. 11. juni 2009 elektronisk via husdyrgodkendelse.dk modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af svinebrug på ovennævnte ejendom. Der er søgt om godkendelse til udvidelse af so- og smågrisebesætningen. Udvidelsen skal finde sted i eksisterende bygninger, som renoveres og i tilbygning til eksisterende anlæg. To ældre stalde nedlægges og fjernes.

Den tilladte nudrift er på 560 årssøer, svarende 129,99 dyreenheder (DE). Der søges om godkendelse til 800 årssøer med grise til 7,2 kg, svarende til 185,65 DE. 800 stipladser til søer betyder, at dyreholdet bliver omfattet af § 12 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesloven).

Ansøger ejer og driver også ejendommen, Gl. Skolevej 10, 5683 Haarby. Der er også søgt om miljøgodkendelse til en udvidelse af smågrise- og slagtesvineproduktionen på denne ejendom. Ansøgningerne behandles sideløbende.

Udover husdyrgødning fra produktionen på Kragemosevej 7 er husdyrgødningen fra Gl. Skolevej 10 indregnet i arealdelen i denne godkendelse. Der rådes over 219,72 ha til udspredding af husdyrgødning fra 307,42 DE, og der ønskes afsat husdyrgødning fra 137 DE til aftalearealer. I alt husdyrgødning fra 444,42 DE.

Al husdyrgødning er gylle og ledes fra staldene til opbevaring i to eksisterende gyllebeholdere. Der er beregnet opbevaringskapacitet til mere end 11 måneders gylleproduktion.

Det er oplysningerne og beskrivelsen i ansøgningen, der sammen med tilsyn på ejendommen, samt den efterfølgende redegørelse, der danner grundlaget for meddelelse af denne miljøgodkendelse.

Godkendelsen indeholder en række konkrete individuelle vilkår for virksomhedens indretning og drift. Vilkårene skal medvirke til at sikre:

- At husdyrbruget drives og indrettes i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og miljøredegørelsen.
- At kravet om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager overholdes.
- At yderligere miljøkrav fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningsmaterialet overholdes.
- At nedsætte risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen.

## 2. Afgørelse: § 12-miljøgodkendelse

Assens Kommune godkender hermed en årlig produktion på 800 årssøer med grise til 7,2 kg, svarende til 185,65 dyreenheder (DE), beregnet efter bilag 1A punkt B til *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* på landbrugsejendommen, Kragemosevej 7, 5683 Haarby, matr.nr.



10a m.fl. Strærup By, Dreslette. Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at gældende regler på området og nedenstående vilkår overholdes. Godkendelsen omfatter hele virksomheden. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato. Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og lovebekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006 om miljøbeskyttelse.

Miljøgodkendelsen skal efter § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år fra dato. Proceduren for revurdering igangsættes af Assens Kommune.

Forudsætningerne for godkendelsen findes i den fremsendte ansøgning. Det er ansøgningsskema med skemanummer 11061 af 11. juni 2009, version 7 og tilhørende bilag. Godkendelsen meddeles med følgende vilkår:

### **3. Vilkår for godkendelse**

#### **3.1 Indretning og drift**

- 3.1.1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningmaterialet og miljøvurderingen med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 3.1.2. Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love, bekendtgørelser og regulativer – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.
- 3.1.3. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stierne holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.
- 3.1.4. Ventilationsanlægget skal vedligeholdes, så effekten altid er optimal, og så unødigt støj undgås.

#### **3.2 Årsproduktion**

- 3.2.1. Svinebruget må drives med et dyrehold på maksimalt 185,65 dyreenheder (DE), bestående af 800 årssøer med smågrise indtil 7,2 kg. Fravænningsvægten må svinge med 10 %, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides.
- 3.2.2. Den godkendte produktion skal fordeles jævnt over hele året.

#### **3.3 Foder**

- 3.3.1. Korrektionsfaktor vedrørende kvælstof må højst være 0,926 beregnet efter flg. formel:  $((FE \text{ pr. årssø} \times g \text{ råprotein pr. FE}) / 6250) - 1,5 - (\text{antal fravænnede grise pr.}$



årsso x fravænningsvægt x 0,024 kg N pr. kg tilvækst))  
/27,2.

### **3.4 Ammoniakemission og -reducerende teknologi/tiltag**

3.4.1 Stald 2 skal indrettes med kassestier med delvis spaltegulv med højst 90 stipladser.

3.4.2 Stald 3 skal indrettes med kassestier og delvis spaltegulv med højst 83 stipladser.

3.4.3 Stald 4 skal dels indrettes med kassestier og delvis spaltegulv dels med individuel opstaldning og løsdrift på delvis spaltegulv med maksimalt 122 stipladser i alt.

3.4.4 Stald 5, den nye stald, opføres som løsdriftstald på delvis spaltegulv med maksimalt 505 stipladser.

3.4.5 Den samlede emission fra stald og lager må ikke overstige 2358,22 kg N/år. Beregningsgrundlag og -metode skal svare til den, der er anvendt i ansøgningskemaet i husdyrgodkendelse.dk (beregningsgrundlag 01-2009-A).

3.4.6 Gyllebeholderne skal være forsynet med fast overdækning.

### **3.5 Gødningshåndtering, opbevaring og anvendelse**

3.5.1 Der må ikke foretages gyllekørsel langs veje med samlet bebyggelse eller foretages gylleudbringning på marker nærmere end 200 meter fra samlede bebyggelser på lørdage eller søn- og helligdage.

3.5.2 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

3.5.3 Der skal altid være opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder.

3.5.4 Der skal være støbt plads med afløb til gyllebeholder, hvor påfyldning af gylle finder sted. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Hvis gyllen suges direkte fra gyllebeholderen, er der ikke krav om støbt læsseplads.

3.5.5 Husdyrgødningen skal udsprede på egne og forpagtede arealer, samt på aftalearealer, som skal godkendes særskilt efter § 16 i husdyrloven.

### **3.6 Lugt**

3.6.1 Husdyrproduktionen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener ved nabobeboelser.

3.6.2 Såfremt der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være større, end det kan forventes



ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal iværksættes afhjælpende foranstaltninger.

3.6.3 Ventilation af staldanlæg må kun ske ud gennem de angivne ventilationsafkast.

3.6.4 Ventilationsanlæg skal renholdes og serviceres, så det til stadighed ventilerer optimalt.

### **3.7 Transport**

3.7.1 Ved spild af gylle på offentlig vej skal dette straks opsamles, og vejen rengøres.

### **3.8 Spildevand og overfladevand**

3.8.1 Tagvand fra eksisterende bygninger kan ledes direkte til vandløb eller dræn.

3.8.2 Ved ønske om udledning af tagvand fra ny stald og ikke forurenede overfladevand fra befæstede arealer til recipient (f.eks. dræn, vandløb, sø eller mose), skal miljømedarbejder Gunilla Dahlkild Ørbech ([gunil@assens.dk](mailto:gunil@assens.dk) eller 64747224) kontaktes, inden byggeriet af ny stald skal gå i gang, da der skal søges særskilt om dette. Evt. krav, som stilles i byggetilladelse skal følges.

3.8.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning.

3.8.3 Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, samt svinetransportvogn og sprøjte skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllebeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.

### **3.9 Uheld og risici**

3.9.1 Ved driftsuheld, hvor der kan opstå risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til alarmcentralen, tlf. 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden: Assens Kommune, Miljø og Natur, tlf. 64747511/29379137.

3.9.2 Der skal forefindes en beredskabsplan eller driftsfor-skrift, som oplyser, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse ud-bredelsen.
- Oplysninger om, hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.





- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer, vandløb m.m.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængelig på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Beredskabsplanen skal indsendes til tilsynsmyndigheden, Assens Kommune, senest samtidig med færdigmelding af byggeri.

Beredskabsplanen skal være kendt af virksomhedens ansatte. Planen skal revideres mindst 1 gang årligt. Planen skal opbevares synligt og på et for de ansatte kendt sted.

### 3.10

#### Støj

#### 3.10.1

Virksomhedens samlede bidrag til det ækvivalente korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt på opholdsarealer ved nabobeboelse må ikke overstige følgende værdier:

<b>Mandag-fredag</b> kl. 7-18 (8 timer)	<b>Alle dage</b> kl. 18-22 (1 time)	<b>Alle dage</b> kl. 22-7 (1/2 time)	<b>Alle dage</b> kl. 22-7 Maksimal værdi
<b>Lørdag</b> kl. 7-14 (7 timer)	<b>Lørdag</b> kl. 14-18 (4 timer) <b>Søn- og helligdag</b> kl. 7-18 (8 timer)		
<b>55 dB(A)</b>	<b>45 dB(A)</b>	<b>40 dB(A)</b>	<b>55 dB(A)</b>

#### 3.10.2

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante korrigerede støjniveau i dB(A)(re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden indenfor den pågældende periode.

Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkåret overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, dog højst én gang årligt. Målingen eller beregningen skal udføres efter de gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen og af et akkrediteret laboratorium.

### 3.11

#### Skadedyr og fluer

#### 3.11.1

Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse på ejendommen. Som minimum skal det være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

#### 3.11.2

Effektiv rottebekæmpelse skal foretages af autoriseret skadedyrsbekæmper.



- 3.11.3 Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)
- 3.12 Støv**
- 3.12.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens areal.
- 3.12.2 Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning/aflæsning af foder undgås.
- 3.13 Lys, energi og vand**
- 3.13.1 Mellem solnedgang og solopgang skal arbejds- og overvågningslys ved stald- og gødningsanlæg holdes på et minimum og må ikke give anledning til væsentlige lysgener for omboende.
- 3.13.2 Til sikring af gennemførelse af energibesparende foranstaltninger skal der udarbejdes en energirapport af en energikonsulent. Rapporten skal fremvises ved miljøtilsyn.
- 3.13.3 Der skal månedligt føres logbog over el- og vandforbrug.
- 3.14 Oplag og håndtering af olie, pesticider og øvrige kemikalier.**
- 3.14.1 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal ske i en typegodkendt beholder. Tanke skal stå på fast underlag.
- 3.14.2 Påfyldning af vand i forbindelse med eventuel brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn, vandløb eller søer.
- 3.15 Udbringningsarealer**
- 3.15.1 Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på egne og forpagtede arealer fra 307,42 dyreenheder (DE). Husdyrgødning fra 137 DE skal udbringes på aftalearealer, som skal vurderes og evt. godkendes efter § 16 i husdyrgodkendelsesloven. Dokumentation herfor skal foreligge ved tilsyn.
- 3.15.2 Der kan udbringes 31416,79 kg N i husdyrgødning på ejendommens egne og forpagtede arealer, 219,72 Ha, svarende til gødningsproduktionen fra 307,42 DE/planår (1/8-31/7) og således, at der på ejendommens arealer ikke udbringes mere husdyrgødning, end hvad der svarer til produktionen fra 1,4 DE/ha. Der må derudover ikke tilføres ejendommens arealer kvælstof fra anden organisk gødning som f.eks. spildevandsslam, affald m.m. Udvaskningen fra ansøgt drift er beregnet til 47 kg N/ha/år.





- 3.15.3 Kvælstofnormen for udbringningsarealerne skal reduceres med 3,2 %.  
*eller*  
Der skal etableres 3,9 % ekstra arealer med efterafgrøder i forhold til efterafgrødegrundlaget, end det de generelle regler foreskriver. For arealer med ekstra efterafgrøder gælder samme regler for nedpløjning mv. som efterafgrøder etableret efter de generelle regler om plantedække.  
*eller*  
Der skal anvendes frøgræssædskifte med mindst 10 % frøgræs og udvaskningsindeks på højst 86. Det anvendte virkemiddel til reduktion af kvælstofudvaskning: reduceret n-norm, ekstra efterafgrødeareal, eller frøgræssædskifte skal fremgå af gødningsregnskab eller lovpligtig markplan.
- 3.15.4 Der må maksimalt udbringes 7303,18 kg P i husdyrgødning på ejendommens arealer, svarende til gødningsproduktionen fra 307,42 DE/planår (1/8-31/7) og således, at der på ejendommens arealer ikke udbringes mere husdyrgødning, end hvad der svarer til produktionen fra 1,4 DE/ha.
- 3.15.5 Ved revurdering af denne godkendelse skal der foreligge fosfortal, som maksimalt er 2 år gamle.
- 3.16 Bedste tilgængelige teknik**
- 3.16.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg.
- 3.16.2 Anlæg, der er særligt energiforbrugende, f.eks. foder- og ventilationsanlæg, skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.
- 3.16.3 Gylle udbragt på sort jord og vedvarende græs skal nedfældes.
- 3.17 Affald**
- 3.17.1 Affald skal opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med Erhvervsaffaldsregulativet for Assens Kommune og Fællesregulativ for farligt affald for kommunerne i Modtagestation Syddanmark I/S.
- 3.17.2 Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende og placeres på et egnet sted efter aftale med tilsynsmyndigheden, således at der i tidsrummet



indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.

### **3.18 Ændringer/ophør på virksomheden**

3.18.1 Ændringer i ejerforhold og/eller ansvarsforhold skal straks meddeles til kommunen.

3.18.2 Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommunen, inden gennemførelsen.

3.18.3 De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

3.18.4 Ved ophør af driften, skal virksomheden foretage oprydning i et sådant omfang, at forureningsfare undgås, blandt andet skal virksomheden tømme gyllebeholdere, fortanke og gyllekanaler og udbringe tilbageværende husdyrgødning som gødning.

### **3.19 Egenkontrol**

3.19.1 Til dokumentation for besætningens produktionsniveau og foderforbrug skal føres og opbevares produktionskontrol eller driftsregnskab, der på en enkel måde gør det muligt at bestemme produktionsstørrelsen for den enkelte ejendom.

3.19.2 Dokumentation i form af kvitteringer, forpagtnings- og overførselsaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. skal opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

3.19.3 Der skal kunne fremvises dokumentation for, at vilkårene vedrørende, ammoniak er overholdt.

3.19.4 Der skal månedligt føres logbog over energi- og vandforbrug.

### **4. Retsbeskyttelse**

Ifølge § 40 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse, medmindre der er begået grundlæggende sagsbehandlingsfejl eller givet grundlæggende fejlagtige oplysninger, som nødvendiggør, at afgørelsen ændres.

### **5. Bortfald**

Hvis godkendelsen ikke udnyttes, inden der er gået 3 år fra meddelelsesdatoen, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.





**6. Offentliggørelse**

Miljøgodkendelsen offentliggøres ved annoncering i Folkebladet i Assens Kommune tirsdag d. 8. juni 2010. Samtidig lægges miljøgodkendelsen med bilag ud på kommunens hjemmeside, [www.assens.dk](http://www.assens.dk).

**7. Klagevejledning**


Afgørelsen kan påklages til Miljøklagenævnet i henhold til § 84 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen skal sendes til Assens Kommune, der videresender den til Miljøklagenævnet ledsaget af det materiale, der er indgået i behandling af miljøgodkendelsen. Klagen skal være kommunen i hænde senest 4 uger fra afgørelsens offentliggørelse. Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. En klage har ikke opsættende virkning med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Klagefristen udløber tirsdag d. 6. juli 2010 ved kontortids ophør.

Afgørelsen kan i øvrigt indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver offentliggjort, jf. lovens § 90.

Venlig hilsen



Dorthe Toft  
Agronom

Bilag:

1. Ansøgningsskema
2. Anlægsoversigt
3. Udbringningsarealer
4. Udvaskningsberegninger

Orientering om afgørelsen er sendt til:

Embedslægen Region Syddanmark	Sorsigvej 35	6760 Ribe	<a href="mailto:syd@sst.dk">syd@sst.dk</a>
Danmarks Naturfredningsforening	Masnedøgade 20	2100 Kbh. Ø	<a href="mailto:dn@dn.dk">dn@dn.dk</a>
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité	Møllevej 2	5492 Vissenbjerg	<a href="mailto:johannesjacobsen@webspeed.dk">johannesjacobsen@webspeed.dk</a> , <a href="mailto:toni.reese@get2net.dk">toni.reese@get2net.dk</a>
Friluftsrådet v. kredsformand Christian Jensen	Fuglebakken 43	5610 Assens	<a href="mailto:syd-fyn@friluftsradet.dk">syd-fyn@friluftsradet.dk</a>
Det økologiske Råd	Blegdamsvej 4B	2200 Kbh. N	<a href="mailto:husedyr@ecocouncil.dk">husedyr@ecocouncil.dk</a>
Dansk ornitologisk Forening			<a href="mailto:natur@dof.dk">natur@dof.dk</a> <a href="mailto:assens@dof.dk">assens@dof.dk</a>
Danmarks Fiskeriforening	Nordensvej 3	7000 Fredericia	<a href="mailto:mail@dkfisk.dk">mail@dkfisk.dk</a>
Miljøcenter Odense	Ørbækvej 100	5220 Odense SØ	<a href="mailto:post@ode.mim.dk">post@ode.mim.dk</a> (hele afgørelsen)
Danmarks Sportsfiskerforbund	Skyttevej 4	7182 Bredsten	<a href="mailto:post@sportsfiskerforbundet.dk">post@sportsfiskerforbundet.dk</a>
Danmarks Sportsfiskerforbund Miljøkoordinator Frode Thorhauge	Brabækvej 147	5550 Lange-skov	<a href="mailto:f.thorhauge@newmail.dk">f.thorhauge@newmail.dk</a>
Odense Bys Museer v/Mikael Holdgaard Nielsen			<a href="mailto:mihn@odense.dk">mihn@odense.dk</a>
Mette Larsen Baadegaard, Centrovic	Damsbovej 11	5492 Vissenbjerg	<a href="mailto:mlb@centrovic.dk">mlb@centrovic.dk</a>
Ejner Nielsen	Skovkrogen 2	5683 Haarby	
Mads Ørbech	Søbrovej 28	5683 Haarby	
Jens Peter Nielsen	Nellemosevej 51	5683 Haarby	



Jesper Andersen	Kragemosevej 5	5683 Haarby	
Birgitta Pløger	Søbrovej 42	5683 Haarby	
Allan Kongstad Christiansen og Anja Carlsen	Gl Skolevej 1	5683 Haarby	
Finn Hartvig Olsen	Gl Skolevej 3	5683 Haarby	
Mette og Robert Nielsen	Gl Skolevej 5	5683 Haarby	
Peder Madsen	Kristine Rudesvej 23, 13	5300 Kerteminde	
Brian W. Hansen	Gl Skolevej 7	5683 Haarby	
Lone og Svend Magnussen	Lykkevænget 17	5210 Odense NV	
Trine og Jens Michael Bek Jensen	Gl Skolevej 9	5683 Haarby	
Doris Anni Gynthersen	Gl Skolevej 11	5683 Haarby	
Else Hansen	Gl Skolevej 15, st. tv	5683 Haarby	
Amir Khoday Tafreshi	Kronprinsessegade 60 C, 2. tv.	1306 København K	
Johannes Mørch	Gl Skolevej 19	5683 Haarby	
Hans Erik Hansen	Gl Skolevej 21	5683 Haarby	
Niels Lippert Vølund Jacobsen	Brovej 1	5683 Haarby	
Thomas Bang Christensen	Assensvej 45	5560 Aarup	
Pernille og Carsten Nielsen	Kragemosevej 3	5683 Haarby	
Mette og Jesper Andersen	Kragemosevej 5	5683 Haarby	
Hanne Harndahl Trangbæk	Kragemosevej 11	5683 Haarby	
Søren Claus Jacobsen	Kragemosevej 13	5683 Haarby	
Jette Irene Kruse Larsen og Børge Nielsen	Kragemosevej 17	5683 Haarby	
Bettina Carol Kewin og Sara	Kragemosevej 2	5683	

Adriana de Groot		Haarby	
Mads Mikkelsen	Kragemosevej 4	5683 Haarby	
Karin Dahl-Desante	Ørbækvej 8	5683 Haarby	
Poul Gunnar Andersson	140 Val Du Carei	06500 Men- ton	Frankrig
Carl Johnny Andersen	Ørbækvej 11	5683 Haarby	
Jan Schak Matzen	Ørbækvej 15	5683 Haarby	
Hans Christian Caspersen	Mullerødvej 7	5683 Haarby	
Peder Pedersen	Kragemosevej 7	5683 Haarby	

## 8. Miljøvurdering

### Formål

I det følgende skal det vurderes, om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen om ændring af husdyrbruget på landbrugsejendommen, Kragemosevej 7, 5683 Haarby opfylder kravene, som gælder for de forhold der er angivet i listen herunder. Listen er skrevet ud fra godkendelsesloven og vejledningen fra Skov- og Naturstyrelsen om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- Beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som international beskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart overfor næringsstoffer.
- Begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- Hensynet til de landskabelige værdier.

Det skal vurderes, om husdyrbruget efter gennemførelse af den ansøgte ændring lever op til de i loven fastsatte beskyttelsesniveauer for blandt andet lugt, fosfor og nitrat.

Vurderingsgrundlaget er oplysningerne afgivet ved indsendelse af den elektroniske ansøgning, hvor kommunen modtog den første version den 11. juni 2009. Bestemmelserne til vurdering af ansøgningen er fastsat i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger.



I forbindelse med miljøvurderingen skal det også afgøres, om det er nødvendigt at fastsætte konkrete individuelle vilkår, dels til sikring af, at oplysningerne i ansøgningen fastholdes og dels til sikring af, at virksomheden kan drives uden at medføre større forurening og gener end forventet, og som kan accepteres indenfor rammerne af den gældende lovgivning.

### **Produktions- og ejerforhold**

Der er søgt om miljøgodkendelse til en udvidelse fra 560 årssøer med smågrise, svarende til 129,99 dyreenheder (DE) til en årsproduktion på 800 årssøer med smågrise indtil 7,2 kg, svarende til 185,65 DE, beregnet efter bilag 1A punkt B til *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* Produktionen skal foregå i eksisterende og nybygget staldanlæg. Al gødning er gylle, som opbevares i to gyllebeholdere. Husdyrgødningen skal sammen med husdyrgødningen fra ansøgers anden svineproduktion på Gl. Skolevej 10, 5683 Haarby udbringes på egne og forpagtede arealer og på aftalearealer, som skal godkendes efter § 16 i Husdyrgodkendelsesloven. Kragemosevej ejes og drives af Peder Pedersen som også ejer og driver Gl. Skolevej 10 med en smågrise- og slagtesvineproduktion. Ansøger ønsker 3 år til udnyttelse af sin godkendelse, fordi produktionen skal øges på begge ejendomme, og der skal opføres nybygninger på begge ejendomme. Dette vurderes at være svært at nå inden for de sædvanlige 2 års frist for udnyttelse. Assens Kommune vurderer, at der ikke miljømæssigt er gener ved at give en længere frist. Fristen for revurdering forlænges ikke, men fastholdes på 8 år fra den endelige godkendelsesdato.

### **Beliggenhed og planmæssige forhold**

Husdyrbruget ligger i landzone. Det gælder for staldanlæg og udbringningsarealer. Staldanlægget ligger ca. 120 meter fra nærmeste enkelt bolig uden landbrugspligt, ca. 1250 fra nærmeste samlede bebyggelse og ca. 1320 km fra nærmeste byzone, industriområde på Nelsemosevej. De to vestlige staldlænger nedlægges og fjernes. Her opføres i stedet ny servicebygning incl. bade- og toiletfaciliteter. I forlængelse af det eksisterende staldanlægs østlige længe opføres en ny stald på ca. 2625 m<sup>2</sup>. Den nye stalds placering opfylder afstandskrav til naboskel. Eksisterende stalde er lovligt opført på et tidspunkt, hvor afstandskravene var mindre. Der skal derfor ikke meddeles dispensation fra afstandskravene. Assens Kommune vurderer, at det ansøgte kan drives på det pågældende sted med hensyn til de planmæssige forhold.

### **Landskabelige forhold**

Den nye stald vil blive holdt i samme farver og materiale som det eksisterende staldanlæg, dvs. grå og lyse farver. Pga. landskabets topografi ved ejendommen vurderes den nye stald ikke at blive ret synlig,





da stalden vil blive skærmet af bakken syd for ejendommen. Kiphøjde ca. 7 m og taghældning ca. 20 grader. De to ældste staldlænger vil blive fjernet med det ansøgte. Herved øges afstanden fra stald til nærmeste nabo, Kragemosevej 5, også.

De eksisterende stalde har en bygningshøjde på ca. 5,5 m og ca. 30 graders taghældning.

Med placeringen af den nye stald nedenfor en bakke vurderer vi, at der ikke skal stilles vilkår om skærmende beplantning syd for ejendommen. Der er allerede et levende hegn nord for staldanlægget.

#### **Drift**

Staldanlægget vil være i drift hele døgnet, 365 dage om året. Produktionen vil foregå kontinuert. Der leveres smågrise til Gl. Skolevej 10 to gange ugentlig.

#### **Energi- og vandforbrug**

##### **Energiforbrug**

Der forventes en stigning i el-forbruget fra 130.000 kWh årligt til 185.000 kWh. Det årlige forbrug diesel forventes at stige ubetydeligt fra 9.300 l til 9.500 l årligt. Ejendommen opvarmes ved halmfyr.

##### **Vandforbrug**

Vandforbruget forventes at stige fra 5.600 m<sup>3</sup> årligt til 7.700 m<sup>3</sup> årligt. Ejendommen har en vandingstilladelse på 69.000 m<sup>3</sup>, som ikke er omfattet af denne godkendelse.

##### **Gødningsproduktion og -opbevaring**

Der vil årligt blive produceret 4570 m<sup>3</sup> gylle på ejendommen. Opbevaringskapaciteten er på 4.470 m<sup>3</sup>, svarende til mere end 11 mdr. opbevaringskapacitet.

##### **Ammoniaktab fra stald og lager**

Der er et generelt krav i 2009 om 25% reduktion af ammoniaktab fra stald og lager målt i forhold til referencesystemet (bedste stald- og lagersystem) med normtal 2005/2006 som fikspunkt. Kravet gælder ved udvidelser, nyetableringer og ændringer af husdyrbrug over 75 De. I ansøgningen er der beregnet et samlet ammoniaktab på 1859,65 kg N/år i nudrift, mens der i ansøgt drift er beregnet et tab på 2358,22 kg N/år. Der sker således en meremission fra anlægget på 498,57 kg N/år. Ansøger lever op til det generelle krav om 25 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager i forhold til referencestaldsystem gennem foderkorrektion for N-indhold i foder og gennem overdækning af eksisterende gyllebeholdere.

##### **Påvirkning af naturområder med ammoniak**

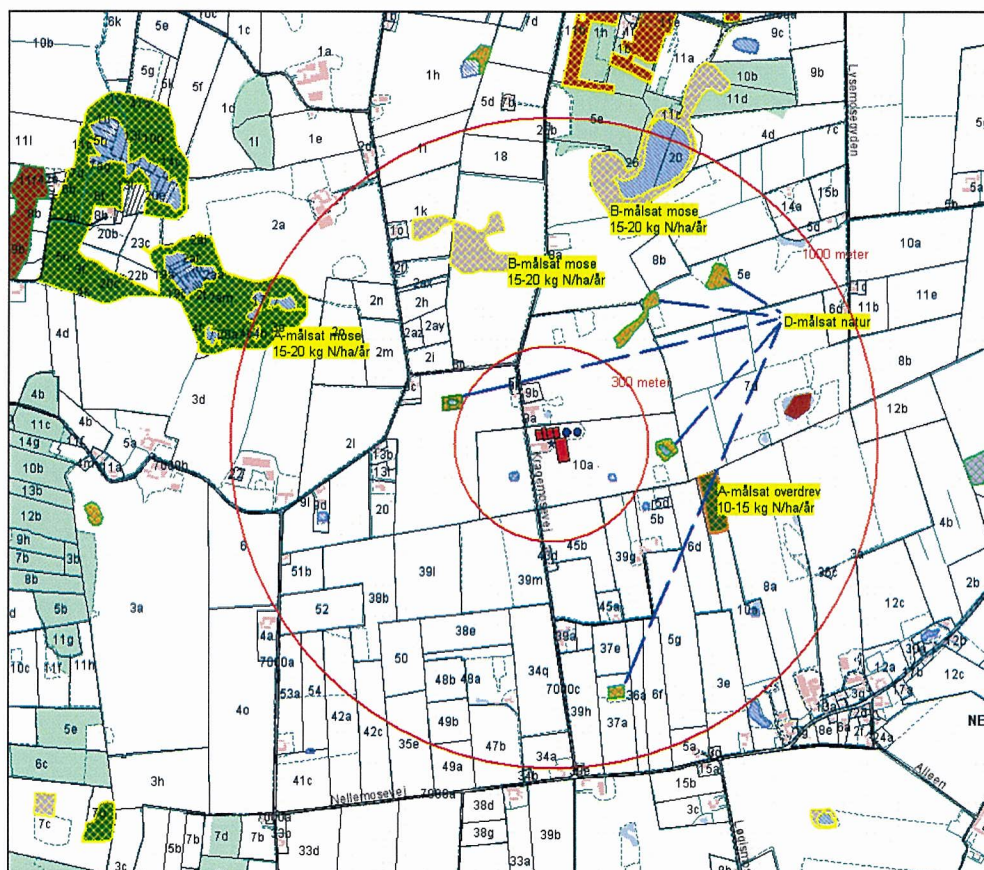
Nærmeste naturområde omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesloven ligger mere end 3500 meter væk og vil derfor ikke blive udsat for en væsentlig merpåvirkning fra anlægget.

Ca. 400 meter sydøst for anlægget ligger et A-målsat overdrev med en tålegrænse på 10-15 kg N/ha/år. Det er beregnet i husdyrgodkendel-

se.dk, at området vil få en merbelastning på 0,47 kg N/ha/år fra det ansøgte projekt. Botanikken i det A-målsatte overdrev er blevet registreret to gange. Første gang, i 1997, blev der registreret gode strukturer for overdrev så som tuer af Gul Engmyre. Af biotoptypiske arter blev der bl.a. registreret: Udspærret Dværgbunke, Stor Knopurt, Bakke-Nellike, Fåre-Svingel, Gul Snerre, Blåmunke, Mark-Krageklo, Knold-Ranunkel, Kornet Stenbræk, Bredbladet Timian, Blå Klokke, den sjældnere art Tjærenellike og orkidéen Skov-Hullæbe blev ligeledes registreret. I 1997 var overdrevet under tilgroning, men ved besigtigelsen i 2008 var tilgroningen meget massiv med især Hvidtjørn, Mirabel og Eg. Ved den seneste registrering blev nogle af ovennævnte arter genfundet. Tilgroningen vurderes at være forårsaget af manglende afgræsning samt næringsstofpåvirkning. Assens Kommune vurderer, at områdets naturværdi i dag ikke er høj nok til, at der skal stilles skærpede krav udover det beskyttelsesniveau, som husdyrgodkendelsesloven giver mulighed for.

Inden for 1000 meter af naturområdet og inden for 1000 meter af det ansøgte projekt ligger en anden husdyrproduktion på mere end 75 DE (Nellemosevej 36). Det afskæringskriterium, som Assens Kommune lægger til grund for sin vurdering i denne konkrete sag, er det afskæringskriterium, som skal tages i brug i forhold til områder omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesloven, hvor en merbelastning på 0,5 er tilladt, hvis der er tale om kumulation, dvs. én anden husdyrproduktion på mere end 75 DE inden for 1000 meter af området og den ansøgte produktion. Assens Kommune vurderer, at den beregnede merbelastning fra anlægget ikke vil påvirke området væsentligt i negativ retning.





Nord- og nordøst for anlægget ligger to B-målsatte vådområder i en afstand af hhv. 500 meter og 600 meter. Disse områder har en tålegrænse på 15 – 20 kg N/ha/år. Ca. 800 meter nordvest for anlægget ligger en A-målsat mose med tålegrænse 15-20 kg N/ha/år. Områderne udsættes for en mindre belastning end førstbeskrevne overdrev. Der er flere små D-målsatte moser og søer omkring anlægget med tålegrænse fra 20 kg N/ha/år og op. Det vurderes, at den forholdsvis lille merbelastning fra anlægget er af underordnet betydning for de beskrevne områder. Der skal ikke på den baggrund stilles yderligere vilkår til reduktion af ammoniakpåvirkningen.

### Staldlugt

Staldanlæg og husdyrproduktion giver anledning til udsendelse af lugt. Emissionens størrelse er afhængig af, hvor mange og hvilke dyr, der er på stald. Der er fastsat en tålegrænse for lugt afhængig af, om der er tale om byzone, samlet bebyggelse eller enkelt bolig. I denne sag ses jf. lugtgeneberegningen i ansøgningen, at alle genekriterier er overholdt. Nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt, Kragemosevej 3, ligger ca. 120 meter fra anlægget. Lugtgenestanden er beregnet til 102 meter. Der hhv. 1250 meter til samlet beboelse og ca. 1320 meter



til nærmeste byzone. Lugtgeneafstanden er beregnet til hhv. 182 og 324 meter. Beregningerne viser, at anlægget ikke udsender mere lugt, end der vurderes acceptabelt for hhv. enkelt bolig i åbent land og samlet bebyggelse. Der skal derfor ikke stilles særlige vilkår vedr. lugt. Der stilles dog vilkår om regelmæssig ren- og vedligeholdelse af ventilationsanlægget. Reglerne for lugt er, at beboere i enkeltbolig i åbent land skal tåle mere lugt, endda væsentlig mere lugt, end beboere i samlet bebyggelse og byzone. Til illustration af hvor meget mere vises her en tabel over "odourunits", som er et mål for lugt, hvor det ses, at beboere i enkeltbolig skal tåle dobbelt så kraftig lugtpåvirkning og 3 gange så kraftig lugtpåvirkning som beboere i hhv. samlet bebyggelse og byzone.

Tabel 1: Der skal anvendes følgende genekriterier for lugt ved etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, herunder stalde o. lign., angivet som 99 % fraktil med en midlingstid på 1 time.

Kategori	Vejledende geneniveau
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.	5 OUE/m <sup>3</sup>
Samlet bebyggelse i landzone ifølge definitionen fastsat i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	7 OUE/m <sup>3</sup>
Etablering, udvidelse eller ændring ved enkeltboliger	15 OUE/m <sup>3</sup>

( Fra Skov- og Naturstyrelsens Vejledning om Tilladelse og Miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug)

### Transport

Der er redegjort for transport i ansøgningen:

Transporttype	Antal læs pr. år		Periode	Hyppighed:
	Før	Efter		
<b>Lastbil:</b>				
Foder	36	40	6 - 18	Jævnt fordelt over året
Sækkevarer/løsvarer	6	6	6 -18	Fortrinsvis i vækstsæson

Korn	-	-	-	(Der opbevares ikke korn på denne ejendom)
Døde dyr	52	52	6 -18	1 gang pr. uge
Brændstof	7	7	6 – 18	Fortrinsvis i vækstsæsonen
Polte ind	6	6	6 -18	Hver 2. Måned
Søer til slagt	52	52	6 -18	1 gang pr. uge
Gylle (afsætning)	67	100	6 – 20	
<b>Traktor:</b>				
Smågrise (til Gl. Skolevej 10)	52	104	8 -16	2 gange pr. uge
Gylle	65	90	6- 20	I vækstsæson
Halm	25	25		I høst

Desuden vil der være kørsel med traktor/maskiner i forbindelse med markarbejde, høst og halmkørsel.

Af tabellen fremgår det at det samlede antal lastbiltransporter stiger fra 226 årlige transportere til 263 årlige transportere, dvs. knap én ekstra transport ugentlig. antallet af traktortransporter stiger fra 142 til 219, dvs. 1,5 ugentlig ekstra traktortransport. Assens Kommune vurderer, at forøgelsen af transportmængden er lille og vurderer, at der ikke på den baggrund kan stilles særlige vilkår angående transport.

#### Lys

Der vil kun være lys i staldene i dagtimerne. Der vil være udendørs belysning i forbindelse med driftsbygningerne af hensyn til mand-skabstrafik til stald.

Udendørs belysningen er kun tændt ved behov og har ingen fjernvirkning for naboerne.

#### Støj

De væsentligste støjkloder vurderes at være driftsstøj ved aflæsning af foder, ventilation, samt trafikstøj i forbindelse med husdyrgødning og ind- og udlevering af grise. Placering af afkast mv. fremgår af anlægstegning.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt. Afkastenes placering fremgår af anlægstegning.

Der kan lejlighedsvis forekomme støj fra af- og pålæsning af grise.

Svag støj fra indblæsning af foder i siloerne vil kunne høres ved nærmeste naboer. Det vil have varighed af max. 30 min. pr levering.

Der vil være periodisk støj fra omrøring og læsning af gylle.

Dertil kommer kortvarig støj fra kørsel med vare- og lastbiler samt traktorkørsel m.v. til og fra bedriften.

Der forventes ingen driftsstøj i øvrigt. Der stilles vilkår om, at ventilationsanlægget skal renholdes og justeres, så det altid kører optimalt. Det forventes ikke, at der vil komme yderligere støjgener. Den nye stald placeres længere væk fra nabobeboelse end eksisterende staldanlæg. Assens Kommune vurderer, at de vejledende støjgrænser fra Miljøstyrelsen overholdes. Der bør stilles vilkår om, at støjgrænserne overholdes, og at der kan kræves støjmålinger udført af akkrediteret firma.

#### **Fluer**

Staldfluer bekæmpes med udsætning af gyllefluer

#### **Rottebekæmpelse**

Der lægges vægt på hurtig og effektiv bekæmpelse af skadedyr ved konstatering af deres tilstedeværelse. Deres tilstedeværelse forebygges gennem daglig oprydning af foderrester m.m. Rottebekæmpelse skal udføres af autoriseret skadedyrsbekæmper. Der stilles vilkår til fastholdelse af dette.

#### **Udbringningsarealer**

Husdyrgødningen fra ejendommen udbringes sammen med husdyrgødningen fra produktionen på Gl. Skolevej 10 på ejendommens egne og forpagtede arealer samt på aftalearealer. Arealerne tilhørende Gl. Skolevej 10 er lagt sammen med arealerne under Kragemosevej 7.

Herudover er der tilforpagtet arealer, i alt udgør egne og forpagtede arealer 219,72 ha. Der skal udbringes husdyrgødning fra 307,42 DE på disse arealer. Der er lavet gylleaftaler om afsætning af husdyrgødning fra de to bedrifters resterende 137 DE til arealerne under landbrugsejendommen, Nellemosevej 5, 5683 Haarby. Bilag 3 viser egne og forpagtede arealer, som godkendes sammen i denne godkendelse samt § 16-arealer, som skal godkendes særskilt. Vurdering af arealerne forholder sig til den påvirkning af omgivelserne, som udbringningsarealerne giver anledning til, og om denne er uforenelig med hensynet til omgivelserne. På egne og forpagtede arealer kan der i alt udbringes 31.417 kg N og 7.303 kg P.

Vurderingen af arealernes sårbarhed over for tilførsel af næringsstoffer, skal foretages på grundlag af oplysningerne om beskyttelsesniveau jf. bilag 3 til bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. I denne godkendelse vurderes alene egne og forpagtede arealer. Aftalearealer skal vurderes og godkendes særskilt i miljøgodkendelse efter husdyrlovens § 16. Til formålet skal anvendes Skov- og Naturstyrelsens kortværk over følgende sårbarhedsklasser:

- Nitratklasser (kystvand)
- Nitratfølsomme indvindingsområder (grundvand)





- Fosforoplade til Natura 2000 områder og lavbund-sarealer.

Alle opgivne arealer i denne ansøgning ligger inden for en eller flere af ovennævnte sårbarhedsklasser. Det betyder, at arealerne er tildelt et beskyttelsesniveau, som medfører, at de som en gennemsnitsbetragtning ikke umiddelbart kan tåle maksimal tilførsel af husdyrgødning jf. de generelle bestemmelser for svineproduktion på 1,4 DE/ha, når det efterfølgende suppleres med handelsgødning til niveauet for den tildelte kvælstofkvote. Arealerne afvander til Helnæs Bugt, Åkrog Bugt og Nørrefjord. Ingen af områderne er del af habitatområde.

#### **Nørrefjord/Helnæs Bugt**

Nørrefjord/Helnæs Bugt er i Landsplandirektivet målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk. Ud for Helnæs har Nørrefjord en skærpet målsætning som referenceområde for naturvidenskabelige studier. Nørrefjord er sårbar overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningerne for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstofftilførsler fra oplandet og fra luften. Det vurderes, at en merbelastning med næringsstoffer af vandområdet vil være i strid med målsætningen for området. En eksakt beregning af næringsstofftilførslen fra diffuse kilder foreligger ikke. I den konkrete sag er der beregnet en mindre udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne i forhold til nudrift. Assens Kommune vurderer, at påvirkningen af vandområdet vil blive mindre og vurderer derfor, at det ansøgte er en forbedring i forhold til at opfylde målsætningen.

#### **Åkrog Bugt (afvanding der ikke sker direkte til det internationale naturbeskyttelsesområde)**

Åkrog Bugt er i Landsplandirektivet målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk. Åkrog Bugt er sårbar overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningerne for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstofftilførsler fra oplandet og fra luften. Det vurderes, at en merbelastning med næringsstoffer af vandområdet vil være i strid med målsætningen for området. En eksakt beregning af næringsstofftilførslen fra diffuse kilder foreligger ikke. I den konkrete sag er der beregnet en mindre udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne i forhold til nudrift. Assens Kommune vurderer, at påvirkningen af vandområdet vil blive mindre og vurderer derfor, at det ansøgte er en forbedring i forhold til at opfylde målsætningen.

#### **Nitrat til overfladevand**

Egne og forpagtede arealer ligger fordelt i nitratklasser som følger:

Nitratklasse 0 – 114,10 ha



### Nitratklasse 3 – 105,62 ha

Der er beregnet en gennemsnitlig reduktionsprocent på 75,96. Ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk bør der stilles vilkår om tiltag til reduktion af kvælstofudvaskning ved et dyretryk på 1,4 DE/ha, som svarer til det generelle harmonikrav. Ansøger ønsker at kunne vælge mellem at etablere flere arealer med efterafgrøder, end det de generelle regler foreskriver eller reduceret kvælstofnorm. Det er beregnet i husdyrgodkendelse.dk, at der skal etableres 3,9 % ekstra arealer med efterafgrøder i forhold til efterafgrødegrundlaget, end det de generelle regler foreskriver. Alternativt skal kvælstofnormen reduceres med 3,2 %, eller der skal dyrkes et frøgræssædskifte med et udvaskningsindeks på maksimalt 86. Der stilles vilkår, som giver mulighed for valg mellem de forskellige virkemidler. Udvaskningen af N til overfladevand er beregnet til maksimalt (DE<sub>max</sub>) at måtte være 47 kg N/ha. Det er beregnet, at udvaskningen med de 3,9 % ekstra areal med efterafgrøder eller med reduceret kvælstofnorm på 3,2 % vil blive på reelt (DE<sub>reel</sub>) 47 kg N/ha. DE<sub>max</sub> er et udtryk for udvaskningen i kg N/ha, hvis ansøger udbringer præcist den maksimalt tilladte mængde husdyrgødning, svarende til 1,0635 DE/ha. DE<sub>reel</sub> er et udtryk for udvaskningen i kg N/ha ved anvendelse af den mængde husdyrgødning, som ifølge ansøgningen skal udbringes pr. ha, nemlig 1,4 DE/ha, men hvor der medregnes de valgte virkemidler og det valgte sædskifte. I nudrift beregnes nitratudvaskningen til overfladevand til højst 49 kgN/ha. I ansøgt drift med reduceret kvælstofnorm på 3,2 % eller med 3,9 % ekstra arealer med efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav eller frøgræssædskifte S6 beregnes udvaskningen til maksimalt 47 kg N/ha/år. Se udvaskningsberegninger i bilag 5. Der bliver således tale om en mindre nitratudvaskning til overfladevand i ansøgt drift i forhold til nudrift.

#### **Nitrat til grundvand**

Ingen af udbringningsarealerne ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområder.

#### **Fosfor**

Hovedparten af udbringningsarealerne, 176,7 ha, ligger i fosforklasse 0. Ca. 30,2 ha ligger i fosforklasse 1. Kun 0,3 ha ligger i fosforklasse 2 og 12,5 ha i fosforklasse 3. For arealerne i fosforklasse 0, er der ingen krav, i fosforklasse 1 må fosforoverskuddet ikke stige mere end 4 kg/ha/år, i fosforklasse 2 må fosforoverskuddet ikke stige i forhold til nudrift, mens der skal være fosforbalance i fosforklasse 3. Disse krav er overholdt med det ansøgte. Der sker en samlet mertilførsel af fosfor på udbringningsarealerne i forhold til nudrift på 26 kg P/år. Der kan ikke stilles vilkår på markniveau. Derfor beregner Husdyrgodkendelse.dk et gennemsnitligt krav for fosforoverskuddet for samtlige 219,72



ha. Det gennemsnitlige overskud pr. ha på bedriften er beregnet til 9,0 kg P/ha/år, hvor det maksimalt tilladte er 9,9 kg P/ha/år.

#### **Vurdering af næringsstoffernes påvirkning**

Fra Miljøministeriets Vand- og Naturplaner er under områdebeskrivelser bl.a. oplyst: "Lillebæltområdets opland har en størrelse på 993 km<sup>2</sup>, hvilket svarer til ca. 28 % af Fyns areal." Harmoniarealet i de tre fynske oplandskommuner: Nordfyns, Middelfart og Assens udgør samlet godt 70.000 ha. Nogle af disse afvander til Odense Fjord vandområdet, men langt den overvejende del afvander til Lillebælt. Af disse ca. 70.000 ha udgør denne konkrete sags udbringningsarealer på 219 ha en ubetydelig del. Assens Kommune vurderer, at påvirkning af overfladevand og grundvand fra den aktuelle ejendom er af mindre betydning, idet ejendommens udbringningsarealer, 219 ha, udgør mindre end 0,5 % af det samlede harmoniareal, der afvander helt eller delvist til de beskrevne vandområder. Da det herudover ud fra beregningerne i husdyrgodkendelse.dk kan godtgøres, at der ikke sker en merbelastning med nitrat, men derimod en mindrebelastning af overfladevand fra den ansøgte produktion, hvis der anvendes ekstra efterafgrøder, nedsat kvælstofnorm eller frøgræssædskifte som virkemiddel, kan det ansøgte godkendes. Det ansøgte vurderes at være en forbedring i forhold til udvaskning af nitrat i forhold til nudrift. Der skal stilles vilkår omreduceret kvælstofnorm på 3,2 % alternativt 3,9 % ekstra arealer med efterafgrøder i forhold til det de generelle regler foreskriver eller dyrkning af frøgræssædskifte med udvaskningsindeks på maksimalt 86.

Den ansøgte produktion har årligt et større fosforoverskud end nudriften giver anledning til. Kun en meget lille del af udbringningsarealerne ligger i fosforklasse 3 med fosfortal over 6. Med det ansøgte fosforoverskud, vurderer Assens Kommune, at der ikke vil være en risiko for fosforudvaskning fra udbringningsarealerne, da de fleste arealer i godkendelsesperioden ikke vil komme over fosfortal 6. Ved revurdering af godkendelsen om 8 år, vil det være væsentligt igen at inddrage fosfortal for en nøje vurdering i forhold til det til den tid gældende beskyttelsesniveau, jf. de kommende vand- og naturplaner. Der skal stilles vilkår om, at der ved revurdering skal foreligge fosfortal, der maksimalt er 2 år gamle. Assens Kommune vurderer, at påvirkningen fra ansøgte produktion, hverken i sig selv eller i kumulation med andre husdyrbrug forringer mulighederne for opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for de pågældende vandområder.

#### **Skrånende arealer**

Der er skrånende arealer på nogle af udbringningsarealerne. Ingen af de arealer med en hældning på mere end 12 grader vender ned mod vådområder eller vandløb. Assens Kommune vurderer derfor ikke, at der er risiko for overfladeafstrømning af næringsstoffer til følsomt



overfladevand. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår til begrænsning af dette.

### **Bedste tilgængelige teknik (BAT)**

I dette afsnit foretager vi en vurdering af, om der i tilstrækkeligt omfang er benyttet BAT. For § 12 husdyrbrugene skal redegørelsen som minimum indeholde følgende punkter

– Management

1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier

– Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:

2. Foder
3. Staldindretning
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring/behandling
6. Udbringning

### **Management**

De gældende regler for foder og fødevarer efterleves gennem branchekoden "Veiledning om god produktionspraksis i primærproduktionen", (GMP - Good Manufacturing Practice). Derved sikres, at produkterne produceres under forhold, der ikke er til fare for miljøet samt menneskers og dyrs sundhed.

"Referencer til BAT-vurdering ved miljøgodkendelser", orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 2, 2006, som samtidig indeholder EU's "BAT reference documents" (BREFs), er gennemgået med henblik på, hvilke teknikker der er relevante med hensyn til minimering af ejendommens belastning af omgivelserne.

Ved gennemgang af denne og standarderne bag "Godt Landmandskab" skal følgende anføres:

- Udarbejdelse af mark- og gødningsplaner med følgende gødningsregnskab i samråd med planteavlskonsulent med henblik på optimal udnyttelse af næringsstofferne og det mindst mulige tab af næringsstoffer til miljøet.
- Udarbejdelse af sprøjteplan og sprøjtejournal, som kan følges op med markbesøg af konsulent i vækstsæsonen med henblik på aktuel behovsbaseret sprøjtning.
- Udbringning af husdyrgødning på optimale tidspunkter i forhold til både næringsstofudnyttelse og hensynet til naboer.
- Fordampning af ammoniak fra gyllebeholder begrænses mest muligt ved fast overdækning af gyllebeholdere.
- Fodring af svinene optimeres løbende evt. sammen med konsulent, så mest mulig af de tilførte næringsstoffer omsættes til



produktion og mindst muligt tabes og går ud af stalden som husdyrgødning.

- Der er udarbejdet APV på bedriften.

Foder tilsættes fytase, og der fodres med blandinger, der er nøje tilpasset grisenes deres konkrete behov for næringsstoffer. Derigennem anvendes BAT jvf. EU BREF-notes juli 2003.

Der skal stilles vilkår om beredskabsplan.

### **Egenkontrol**

Der laves obligatoriske gødningsplaner med følgende gødningsregnskab og der udarbejdes foderplan og e-kontrol eller andet produktionsregnskab i samarbejde med svinebrugsrådgivningen til opfølgning på foderforbrug m.m.

Bedriftens egenkontrol består primært af det lovpligtige gødningsregnskab, sprøjtejournal, produktionsopgørelser i markbrug og svinehold, driftsregnskab samt egne løbende registreringer.

Ansøger er med i egenkontrolprogrammet "DANISH Produktstandard". Egenkontrolprogram sammenfatter kravene til produktion af grise under DANISH. Den omfatter især dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed, og sporbarhed i primærproduktionen.

Vand- og el-forbruget vil blive fulgt løbende med henblik på at lokalisere eventuelle opståede fejl samt vurdere på muligheden for at reducere forbruget.

De tekniske installationer og hjælpemidler kontrolleres løbende for at imødegå driftsforstyrrelser og uheld.

Den andel af gyllen ansøger selv udbringer pumpes fra tank til gyllevogn med traktordreven læssekran (sugepumpe). Maskinstationens andel læsses med sugekran. Al læsning overvåges. Risikoen for gylleulykker er herved minimal.

### **Foder**

Der gennemføres fasefodring af søerne, så søer i forskellige stadier (cyklus) tildeles forskellige foderblandinger. Fodret tilpasses til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser, og dermed reduceres indholdet af ufordøjet kvælstof i urinen. Fodring med blandinger, hvis proteinindhold successivt justeres i forhold til grisenes alder og proteinbehov, samt erstatning af lavt fordøjelige kilder til protein og aminosyrer med højt fordøjelige (f.eks. syntetiske aminosyrer) er karakteriseret som BAT, jf EU-BREF-notes, juli 2003.

Desuden er der for at begrænse udskillelsen af kvælstof (ammoniakfordampningen) anvendt foderoptimering, således at der i type 2 korrektionen anvendes foder med et maksimalt 135,9 g råprotein og 27 grise pr. årssø. Der stilles vilkår om korrektionsfaktor på 0,926. Vilkåret er beregnet ud fra de værdier, der er angivet i ansøgningen: 135,9 g råprotein og antal fravænnede grise pr. årssø, 27 stk, fravænningsvægt 7,2 kg. De tilsvarende normalt (2005/2006) som er grundlag for





beregningsformlen er FE pr. årssø angivet til 1442 FE, råprotein pr FE 142,8 g, antal fravænnede grise pr. årssø 24,6 stk, fravænningsvægt 7,2 kg.

De indtastede værdier i ansøgningen for foderforbrug, proteinindhold og vægtinterval er ikke bindende, men hvis ansøger ændrer en af de 3 faktorer skal han sikre sig, at vilkårs ligningen er overholdt.

Fosforudskillelsen begrænses ved hjælp af blandinger, hvis fosforindhold justeres i forhold til grisenes behov, ved erstatning af lavt fordøjelige fosforkilder med højt fordøjelige samt tilsætning af enzymet fytase. Dette kan karakteriseres som BAT.

Benzosyre er kun tilladt i smågrise- og slagtesvin foder og er derfor ikke aktuelt i denne produktion.

### **Staldindretning**

Oversigt over BAT-byggeblade er gennemgået. Der findes flg. BAT-byggeblade til søer:

- Til svin: BAT-byggeblad, Køling af gyllen i svinestalde (19.05.2009).
- Til diegivende søer: Faresti med delvis spaltegulv (BAT-byggeblad nr. 106.02-51).

### *Eksisterende farestalde*

De eksisterende stalde er alle med delvis spaltegulv og vurderes derfor at leve op til BAT mht. valg af staldsystem. De eksisterende stalde er nye og velfungerende, og der planlægges ikke en renovering foreløbig. Ved en fremtidig renovering/nybyggeri vil der ske en vurdering af hvilke BAT-teknologier, det til den tid er aktuelt at anvende.

### *Ny drægtighedsstald*

I den ansøgte drægtighedsstald anvendes delvis spaltegulv. Når det er muligt at udnytte overskudsvarmen, karakteriseres gyllekøling i drægtighedsstalde i nogle tilfælde som BAT. Der vil ikke blive etableret gyllekøling i kanalerne, da overskudsvarmen ikke kan anvendes på ejendommen. Hvis varmen ikke kan udnyttes, vurderes gyllekøling ikke at være BAT. Ejendommen opvarmes med halmfyr som eneste varmekilde. Afbrænding af halm er CO<sub>2</sub>-neutral, og halmen bjærges på bedriftens egne arealer, så der er mindst mulig transport med den presede halm fra mark til anlæg. Da der allerede bliver produceret varme på ejendommen ved hjælp af eksisterende halmfyr, som fortsat skal forrentes og som er miljøvenligt, vurderes det ikke aktuelt at etablere gyllekøling. Den ansøgte udvidelse er på knapt 60 DE, Jf. ovenstående BAT-byggeblad er anlægsomkostningerne ca. 125.000 ved anlæg til 150 DE søer. Ligeledes fremgår det af byggebladet, at omkostningerne til gyllekøling svinger mellem 106 og 282 kr. pr. årssø når varmen ikke kan genanvendes. I denne beregning er lagt 250 DE til





grund. I det konkrete tilfælde indeholder den nye stald kun ca. 110 DE, hvorved det må antages at omkostningerne bliver større.

#### *Vurdering af øvrig ammoniakfordampningsreducerende teknologi*

Gylleforsuring er ikke karakteriseret som BAT i sostalde. Et anlæg vurderes at koste ca. 800.000 kr. Dertil kommer udgifter til svovlsyre og el samt driftsomkostninger. Da en del af den ansøgte produktion foregår i eksisterende stalde er det svært at indføre teknologien umiddelbart. Der er endvidere ikke sikkerhed for at betonen i gyllekanalerne har en god holdbarhed overfor syrepåvirkningen. Gylleforsuring er uegnet i staldanlæg, hvor der bruges meget halm. Samtidig er energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg særdeles stort. Samlet vurderes gylleforsuring ikke at være BAT på denne ejendom.

Kemisk luftvaskning er ikke karakteriseret som BAT i sostalde. Teknologien kan ikke indføres i eksisterende stalde og der er væsentligt energiforbrug forbundet med driften. Samlet vurderes kemisk luftvaskning ikke at være BAT på denne ejendom.

Biologisk luftvasker er ikke karakteriseret som BAT i sostalde. Teknologien kan ikke indføres i eksisterende stalde, og der er væsentligt energiforbrug forbundet med driften. Samlet vurderes kemisk luftvaskning ikke at være BAT på denne ejendom.

### **Forbrug af vand og energi**

#### **Drikkevand**

Ejendommens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertruget, integreret i foderautomaten.

Efter ombygning/renovering vil alle drikkevandsinstallationer i stalderne være tidssvarende. Derved reduceres vandforbruget til et minimum.

Grundet de nye stalde med følgende forventet optimal foderudnyttelse og tilvækst forventes udnyttelsen af drikkevand at være høj.

Da der ikke er udarbejdet BAT vedrørende drikkesystemer til grise vil der blive valgt drikkesystem efter også andre kriterier såsom bl.a. mulighed for kalibrering og stabilitet.

#### **Vask**

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter stalderne vaskes med højtryksrenser med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrenser er vandbesparende.

#### **Øvrige**

Derudover vil der gennem dagligt tilsyn blive observeret eventuelle hændelser der forårsager vandspild. Eventuelle lækager identificeres og små reparationer udføres hurtigst mulig. Service tilkaldes, hvis der er behov for det.



Forbruget opgøres og registreres løbende, og der vil blive fulgt op på eventuelle afvigelser.

### **Energi**

Ejendommen opvarmes med halmfyr som eneste varmekilde. Afbrænding af halm er CO<sub>2</sub>-neutral, og halmen bjærges på bedriftens egne arealer, så der er mindst mulig transport med den pressede halm fra mark til anvendelse.

Det sikres at de elektriske installationer fungerer optimalt gennem dagligt tilsyn.

De væsentligste strømforbrugende aktiviteter er i forbindelse med ventilation, samt belysning.

### **Ventilation**

I staldene er der installeret undertryksventilation, som er mere energibesparende end fx. ligetryksventilation. Der er frekvensstyret ventilation i nyeste stald fra 2006 og i to af farestaldene. Der bliver også frekvensstyret ventilation i den ansøgte stald.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperatur i staldene og el-forbruget.

### **Lys**

Der er lys i stald i dagtimerne under arbejde.

Hvor der er muligt anvendes der lavenergi pærer/rør

### **Øvrige**

Forbruget opgøres og registreres løbende, og der vil blive fulgt op på eventuelle afvigelser.

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der BAT, når der er lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikre temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. Samlet kan det konkluderes at der anvendes BAT inden for energi.

Der skal stilles vilkår om, at der månedlig skal føres logbog over vand- og energiforbrug.

Der skal stilles vilkår om, at ejendommen skal gennemgås af en energikonsulent med henblik på at finde muligheder for energibesparelser.

### **Opbevaring/Behandling**

Den ene gyllebeholder er allerede med teltoverdækning dog ikke som følge af miljøkrav. Den anden gyllebeholder vil blive overdækket. Indtil beholdere er overdækket, føres lovpligtig logbog for beholdere med flydende husdyrgødning, jf. de beskrevne regler i vejledning "Logbog for beholdere med flydende husdyrgødning" med tilhørende skemaer. Herved sikres en løbende kontrol af at flydelaget opfylder kravene.





Naturligt flydelag er BAT mht. dække af gyllebeholdere jf. EU-BREF referencedokumentet til BAT. Fast overdækning på gyllebeholder er derfor også BAT. Ammoniakfordampningen fra gylletanken halveres ved fast overdækning i forhold til naturligt flydelag jf. bilag 3 til vejledning om miljøgodkendelse.

Regler til forbedring af sikkerhed omkring gyllepumper, der er udmøntet i ændringsbekendtgørelse nr. 736 af 30. juni 2008 er fulgt. Der skal stilles vilkår om, at gyllebeholderne skal være forsynet med fast overdækning.

### **Udbringning**

Konkret udbringes husdyrgødningen under hensyn til de generelle regler, og foregår desuden i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Der vil kunne forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker i forbindelse med udbringning af gylle.

Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Gylle udbringes med slæbeslanger. Udbringning sker efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen

Hvor gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Det vurderes ikke aktuelt med gyllenedfældning i vintersæd, da det ofte vil være forbundet med mange køreskader på afgrøderne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Ingen af bedriftens udbringningsarealer ligger inden for bufferzoner til husdyrlovens § 7 områder.

Der stilles vilkår om nedfældning af flydende husdyrgødning på sort jord og vedvarende græs.

### **Assens Kommunes vurdering af BAT**

Det er Assens Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt i rimeligt omfang inddrager anvendelsen af den bedste tilgængelige teknologi som vurderet under de enkelte punkter.

### **Alternative muligheder**

0-alternativet beskriver forholdene, hvis udvidelsen ikke sker. 0-alternativ til ansøgt produktion er uændret dyrehold. Herved vil ansøger forsat have grise i de ældste stalde, der ligger tættest på nabo (der dog er landbrug). Desuden vil der ikke blive etableret fast overdækning på gyllebeholdere. Krav om løsgående søer i 2013 kan ikke





opfyldes. Der vil ikke blive stillet vilkår til begrænsning af kvælstofstofudvaskning fra udbringningsarealerne.

**9. Sammenfatning**

Assens Kommune vurderer, at det ansøgte kan godkendes og gennemføres under forudsætning af, at der stilles særlige vilkår som angivet under de enkelte vurderingspunkter.

**10. Partshøring og offentlighed**

Assens Kommune har orienteret beboere indenfor det beregnede konsekvensområde. Ansøgningen har været annonceret i Folkebladet i Assens Kommune og offentliggjort på Assens Kommunes hjemmeside i 14 dage. Udkast til godkendelse har været offentliggjort i 6 uger. Der er ikke kommet bemærkninger fra naboer og omboende. Danmarks Naturfredningsforening har stillet spørgsmål til vurderingen af det Amålsatte område sydøst for anlægget. Assens Kommune har vurderet, at områdets værdi aktuelt ikke giver anledning til at skærpe beskyttelsen mere end afskæringskriterierne i forhold til § 7 i Husdyrbrugsloven giver mulighed for. Den endelige godkendelse annonceres i folkebladet og offentliggøres på [www.assens.dk](http://www.assens.dk) med en klagefrist på 4 uger.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Dorthe Toft'.

Dorthe Toft  
Agronom

